

Villkorsanvisning för folkhögskolans studieomdöme

Gäller från och med 1 januari 2023.

Studieomdöme – en egen unik form för bedömning

Studieomdöme är folkhögskolornas egen form för bedömning av den studerandes förmåga till vidare studier, och dess utformning är ett uttryck för folkhögskolans kunskapssyn och pedagogiska särart. Det skiljer sig på flera sätt från de ämnesbetyg som sätts i andra utbildningsformer genom att det:

- bygger på en helhetsbedömning av olika faktorer som tillsammans speglar deltagarens studieförmåga,¹
- inte ges i enskilda ämnen, utan genom att den pedagogiska personalen gör en gemensam bedömning som grundar sig på hela den genomgångna folkhögskolekursen, och
- avser den studerandes förmåga att tillgodogöra sig fortsatt utbildning, det vill säga studier på närmast högre nivå.

Studieomdömet har sin främsta betydelse vid urval till högskola och yrkeshögskola och sätts därmed på allmänna kurser som efter ett eller flera år kan leda fram till grundläggande behörighet.

Folkhögskolestuderande med studieomdöme och intyg om grundläggande behörighet utgör en egen urvalsgrupp vid tillträde till högskolan.

Studieomdöme kan endast ges på fullgjorda heltidskurser om minst 35 veckor². Det kan även ges efter flera kurser om sammanlagt minst 35 veckor, eller på deltidskurser som omräknade till heltid har minst samma omfattning. Om det är flera kurser som tillsammans utgör grund för studieomdöme, ska de utgöra en helhet och sammantaget uppfylla kriterierna för allmän kurs.

Särskild kurs berättigar inte till studieomdöme.

¹ Faktorer och kriterier beskrivs sist i detta dokument.

² Sedan 2020 gäller ett minimikrav på 35 veckor för folkhögskolekurser som avslutas efter den 1 september 2020. Det tidigare minimikravet var på 30 veckor.

Att sätta och att utfärda studieomdöme

Det är en viktig skillnad mellan att sätta studieomdöme, den årliga gemensamma bedömningen av den studerandes förmåga till fortsatta studier, och att utfärda studieomdöme, vilket görs skriftligt enligt anvisningar nedan.

- Folkhögskolan avgör vilka allmänna kurser på grundskolenivå som ska berättiga till omdöme.³
- Studieomdöme ska årligen sättas på samtliga studerande som fullgjort ett läsår på allmän kurs på gymnasienivå.

För studerande med en planerad studiegång på tre eller fem terminer, fram till uppnått omfattningskrav eller innehållskrav, kan ett studieomdöme sättas efter den avslutande terminen och baseras då på hela närmast föregående läsår.

När omfattningskravet är uppfyllt, det vill säga när den studerande fullgjort ett tillräckligt antal år enligt något av de fem alternativen för grundläggande behörighet, kan studieomdöme utfärdas.⁴ Detta görs på det av Folkbildningsrådet, Universitets- och högskolerådet och Myndigheten för yrkeshögskolan fastställda *Behörighetsintyg Allmän kurs*

Om den studerande har fått ett sådant skriftligt utfärdat intyg med studieomdöme och uppfyllt omfattningskrav och fortsätter studera på skolan krävs ett helt läsår på minst 35 veckor på allmän kurs för att erhålla ett nytt studieomdöme.

På folkhögskolans eget kursintyg kan studieomdöme utfärdas skriftligt även innan omfattningskravet för grundläggande behörighet uppnåtts.

Även om den studerande fortsätter sina studier vid skolan, och studieomdöme därmed inte utfärdats, har hen rätt till information om vilket studieomdöme som satts. Formerna för detta, exempelvis muntligt eller skriftligt, avgörs av skolan.

³ Statsbidrag till folkhögskolor - villkor och fördelning.

⁴ Läs mer om behörighetsintygandet i Folkbildningsrådets *Villkorsanvisning för folkhögskolans behörighetsintygande*.

Rätt till studieomdöme

Studerande vid skolan som fullgjort ett läsår på en omdömesberättigad allmän kurs har rätt till studieomdöme. Skolan bestämmer hur lång kursen är och vilka krav på exempelvis närvaro som ska gälla för att kursen ska anses fullgjord.⁵ En kurs är fullgjord när den planerade kurstiden är avslutad, inte per automatik när 35 veckor fullgjorts av den enskilde studerande.

I informationen till blivande studerande ska det anges om kursen berättigar till studieomdöme.

Studerande som antagits till allmän kurs, men genom individuella val har ett kursinnehåll som inte uppfyller kraven på allmän kurs, ska rapporteras delta i särskild kurs och kan inte erhålla studieomdöme. På motsvarande sätt kan studieomdöme erhållas av studerande, som antagits till särskild kurs, men som genom individuella val har ett kursinnehåll som uppfyller kraven för allmän kurs. Sådan studerande ska rapporteras delta i allmän kurs.

Omdöme ska alltid sättas för studerande på allmän kurs på gymnasienivå, men enskilda studerande kan begära att inte få studieomdömet utfärdat på behörighetsintyg eller på skolans eget intyg. De kan då i efterhand begära att få det utfärdat.

Studerande på allmän kurs på grundskolenivå kan begära befrielse från bedömning och då ska studieomdöme inte sättas. Dessa studerande kan inte begära att få ut studieomdömet i efterskott.

Omdömesprocessen

Studieomdömet ska grundas på iakttagelser från så många som möjligt och i varierande typer av uppgifter och studiesituationer. Skriftliga eller muntliga prov kan endast vara en liten del av det underlag som krävs.

De närmare formerna för hur den gemensamma bedömningen går till i praktiken utarbetas av varje skola och ska beskrivas skriftligt. Slutligen är det folkhögskolan, genom rektor, som är ansvarig för de avgivna studieomdömena.

⁵ Det är rimligt att ställa samma krav vad gäller fullgjord kurs för att sätta studieomdöme som när skolan bedömer om kursen kan ligga till grund för hela eller delar av omfattningskravet i den grundläggande behörigheten.

Omprovning

Studieomdömet är resultatet av en samlad bedömning av den studerandes studieförmåga. Den är en sammanvägning som genomförs av hela den pedagogiska personalen. Många faktorer beaktas och mätning av inhämtade kunskaper är endast en del av underlaget. Denna process kan inte återskapas av någon instans utanför skolan.

En studerande kan dock alltid vända sig till rektor och därefter till skolans styrelse och begära en omprovning av omdömessättningen om den studerande kan ange skäl för detta. Tidsgräns och formerna för detta ska anges i folkhögskolans studeranderättsliga dokument.

Studieomdömet kan däremot inte överklagas till Folkbildningsrådet, Folkhögskolornas studeranderättsliga råd eller till annan instans.

Jämförelsetal

Studieomdömesmodellen är en kombination av ett relativt system och en bedömning utifrån uppsatta kriterier. Genomsnittet av de studieomdömen som sätts av den enskilda folkhögskolan under ett läsår, ska ligga inom intervallet $2,7 \pm 5$ procent. För genomsnittsberäkningen används de siffervärden som nedan anges för respektive skalsteg. Det relativa inslaget möjliggör nationell jämförbarhet.

Folkbildningsrådet samlar årligen in resultatet av skolornas omdömessättning för att följa utvecklingen och ta ställning till eventuella åtgärder vid avvikelser från rekommendationen. Syftet med uppföljningen är att skapa jämförbarhet mellan skolorna och att undvika inflation i omdömessättningen.

Alla omdömen som skolan sätter, på såväl grundskolenivå som gymnasienivå, ska därför rapporteras till Folkbildningsrådet. Detta gäller oavsett om de utfärdas skriftligt eller inte. Både studieomdömen satta höst- och vårtermin förs in i folkhögskolornas administrativa system och rapporteras till Folkbildningsrådet efter vårterminens slut. Avvikelser från jämförelsetalets intervall ska motiveras skriftligen av rektor.

Arkivering

Folkhögskolan ska bevara både satta och utfärdade studieomdömen för studerande i allmän kurs för framtida behov. Folkhögskolan ska följa intentionerna avseende arkivvård i arkivlagen (1990:782) och bevara studieomdömen i minst 50 år.

Studieomdömet – faktorer och kriterier

Endast ett sammanfattande studieomdöme ges till den studerande. Följande beteckningar används, både den verbala termen och siffervärdet ska anges på behörighetsintyget:

- Utmärkt studieförmåga (4)
- Mycket god – Utmärkt studieförmåga (3,5)
- Mycket god studieförmåga (3)
- God – Mycket god studieförmåga (2,5)
- God studieförmåga (2)
- Mindre god – God studieförmåga (1,5)
- Mindre god studieförmåga (1)

Faktorer och kriterier

Vid helhetsbedömningen av studieförmågan ska följande faktorer beaktas:

- Kunskaper och färdigheter och utveckling av dessa
- Förmåga till analys, bearbetning och överblick
- Ambition, uthållighet och förmåga att organisera studier
- Social förmåga

Kriterier anges nedan för vardera av de fyra faktorer som ska beaktas. Varje skola ska utifrån kriterier för omdömena Utmärkt, Mycket God och God avgöra vilka bedömningsgrunder som ska gälla för de övriga omdömesnivåerna.

Kunskaper och färdigheter och utveckling av dessa

Utmärkt studieförmåga
Den studerande

- söker aktivt och självständigt ny kunskap som leder till såväl vidgad som fördjupad förståelse och ökad insikt
- använder sina kunskaper och färdigheter och har förmåga att relatera dessa till sina egna erfarenheter och till nya situationer
- integrerar kunskaper och färdigheter från olika områden

- redovisar tillägnade kunskaper och färdigheter på ett överskådligt, nyanserat och varierat sätt

Mycket god studieförmåga

Den studerande

- söker aktivt och med visst stöd ny kunskap som leder till ökad förståelse och insikt
- använder sina kunskaper och färdigheter och har förmåga att relatera dessa till sina egna erfarenheter och till nya situationer
- integrerar med visst stöd kunskaper och färdigheter från olika områden
- redovisar tillägnade kunskaper och färdigheter på ett strukturerat och tydligt sätt

God studieförmåga

Den studerande

- söker med stöd ny kunskap som leder till viss förståelse och insikt
- använder sina kunskaper och färdigheter i ett givet sammanhang och har förmåga att relatera dessa till sina egna erfarenheter
- kan med stöd integrera kunskaper och färdigheter från olika områden
- redovisar tillägnade kunskaper och färdigheter muntligt och skriftligt

Förmåga till analys, bearbetning och överblick

Utmärkt studieförmåga

Den studerande

- söker, bearbetar och vidareförmedlar, med ett kritiskt förhållningssätt, information från olika källor
- ser och förstår samband och helheter samt skapar sin egen kunskap
- använder begrepp, modeller och teorier för att beskriva och förklara olika förlopp och företeelser

- visar flexibilitet och öppenhet för nya sätt att lösa problem och tillämpar dessa

Mycket god studieförmåga
Den studerande

- söker, bearbetar källkritiskt och vidareförmedlar information från olika källor
- ser och förstår samband och helheter
- använder begrepp och modeller för att beskriva och förklara olika förlopp och företeelser
- visar öppenhet för nya sätt att lösa problem

God studieförmåga
Den studerande

- söker, bearbetar med stöd och vidareförmedlar information från olika källor
- ser och förstår samband och helheter i enklare sammanhang
- kan använda begrepp för att beskriva olika förlopp och företeelser
- kan återge och använda kända sätt att lösa problem

Ambition, uthållighet och förmåga att organisera studier

Utmärkt studieförmåga
Den studerande

- tar ansvar för sitt lärande och har ambitionen att utöka och utveckla sina kunskaper och färdigheter
- arbetar på ett självständigt och aktivt sätt både med och utan handledning
- deltar engagerat såväl vid enskilt som gemensamt arbete
- planerar, genomför och slutför överenskomna arbetsuppgifter – såväl enskilt som i grupp

Mycket god studieförmåga
Den studerande

- tar ansvar för sitt lärande och har ambitionen att utöka sina kunskaper och färdigheter
- arbetar på ett självständigt sätt både med och utan handledning
- deltar aktivt såväl vid enskilt som gemensamt arbete
- planerar, genomför och slutför överenskomna arbetsuppgifter – såväl enskilt som i grupp

God studieförmåga

Den studerande

- har ambitionen att utöka sina kunskaper och färdigheter
- arbetar med stöd vid olika slags uppgifter
- deltar såväl vid enskilt som vid gemensamt arbete
- arbetar med överenskomna uppgifter – såväl enskilt som i grupp

Social förmåga

Utmärkt studieförmåga

Den studerande

- medverkar aktivt i olika grupper och i gemensamma aktiviteter
- tar ansvar för sammanhållning i gruppen, för ett positivt arbetsklimat och goda relationer
- visar förståelse för, respekterar och tar initiativ till att förbättra gemensamma överenskommelser och umgängesformer i skolsamhället
- visar respekt för alla människors lika värde och den enskildes rätt till personlig integritet

Mycket god studieförmåga

Den studerande

- medverkar i olika grupper och i gemensamma aktiviteter
- bidrar till sammanhållning i gruppen, till ett positivt arbetsklimat och goda relationer
- visar förståelse för och respekterar gemensamma överenskommelser och umgängesformer i skolsamhället

- visar respekt för alla människors lika värde och den enskildes rätt till personlig integritet

God studieförmåga

Den studerande

- deltar i olika grupper och i gemensamma aktiviteter
- bidrar i viss mån till sammanhållning i gruppen och till goda relationer
- respekterar gemensamma överenskommelser och umgängesformer i skolsamhället
- visar respekt för alla människors lika värde och den enskildes rätt till personlig integritet